

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai

Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius

Siunčiama elektroniniu paštu: ministerija@sam.lt

PRAŠYMAS

DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO

2020-06-12, Vilnius

Vadovaujantis Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijoje taisyklėmis, patvirtintomis LR sveikatos apsaugos ministro 2007 m. spalio 23 d. įsakymu Nr. V-864, su vėlesniais pakeitimais (LR sveikatos apsaugos ministro 2019 m. kovo 28 d. įsakymo Nr. V-383 redakcija), teikiame šį prašymą dėl informacijos pateikimo.

Šiame prašyme vartojamos sąvokos:

Higienos norma – Lietuvos higienos norma HN 80:2015 „Elektromagnetinis laukas gyvenamojoje aplinkoje. Parametrų normuojamos vertės ir matavimo reikalavimai 10 kHz–300 GHz radijo dažnių juostoje“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. V-199, su vėlesniais pakeitimais.

SAM – LR sveikatos apsaugos ministras/ministerija.

5G gairės – Lietuvos Respublikos penktosios kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020-2025 m. gairės, patvirtintos LR Vyriausybės 2020-06-03 nutarimu Nr. 577.

ICNIRP gairės – Tarptautinės apsaugos nuo nejonizuojančiosios spinduliuotės komisijos ICNIRP 2020 m. gairės, nurodančios rekomenduojamus spinduliavimo lygius 100 kHz - 300 GHz dažnių juostoje, prieinama: <https://www.icnirp.org/cms/upload/publications/ICNIRPrfgdl2020.pdf>

Elektromagnetiniai laukai, kuriuos skleidžia vis įvairesni elektros ir elektroniniai prietaisai bei įtaisai, gali daryti žalingą poveikį kaip visuomenės, taip ir atskiro individo sveikatai. Tam tikromis sąlygomis elektromagnetiniai laukai gali daryti biologinį poveikį gyviems organizmams. Lietuva siekia įdiegti ir plėtoti 5G technologiją, todėl prašome pateikti informaciją, atsakant į žemiau pateiktus klausimus:

1. Kuo konkrečiai buvo grindžiamas (koku pagrindu) Higienos normos pakeitimo (SAM 2020 m. kovo 4 d. įsakymu Nr. V-284) poreikis, kai 5G gairės Higienos normos keitimo metu LR Vyriausybės nebuvo patvirtintos?
2. Ar keičiant Higienos normą buvo gautos SAM ir (ar) jai pavaldžių institucijų mokslinės ir/ar medicininės išvados, patvirtinančios padidintų elektromagnetinės spinduliuotės verčių saugumą visuomenės ir kiekvieno individo sveikatai? Jei taip, prašome jas pateikti susipažinimui. Jei nebuvo gautos, kodėl?
3. Ar SAM ir (ar) jai pavaldžios institucijos įgyvendina **kitas (be Higienos normos keitimo) 5G gairėse išvardintas** priemonės, kurių pagalba siekiama užtikrinti 5G technologijos diegimą ir plėtrą Lietuvoje? Jei taip, kokias priemones konkrečiai?
4. Ar SAM ir (ar) jai pavaldžios institucijos įgyvendina **kitas, 5G gairėse neišvardintas** priemones, kurių pagalba siekiama užtikrinti 5G technologijos diegimą ir plėtrą Lietuvoje? Jei taip, kokias priemones konkrečiai?
5. Ar yra parengta ir išplatinta oficiali informacija visuomenei apie elektromagnetinės spinduliuotės **poveikį sveikatai, įdiegus** 5G technologiją? Jei taip, prašome pateikti susipažinimui. Jei neparengta ir neišplatinta, kodėl?

6. Ar yra parengta ir išplatinta oficiali informacija visuomenei apie elektromagnetinės spinduliuotės **saugos sveikatai užtikrinimo priemones, įdiegus 5G technologiją**? Jei taip, prašome pateikti susipažinimui. Jei neparengta ir neišplatinta, kodėl?
7. Ar SAM ir/ar jai pavaldžios institucijos, atsakingos už visuomenės sveikatos apsaugą, atliko tyrimus dėl elektromagnetinės spinduliuotės, kiek tai susiję su 5G technologija, poveikiu sveikatai, keliamomis rizikomis, būtinomis atsargumo priemonėmis? Jei taip, prašome pateikti susipažinti. Jei neatliko, kodėl?
8. Kokiais moksliniais tyrimais, patvirtinančiais elektromagnetinės **spinduliuotės saugumą** asmens sveikatai, SAM ir/ar jai pavaldžios institucijos remiasi, įgyvendindamos priemones dėl 5G technologijos diegimo ir plėtros Lietuvoje? Prašome nurodyti konkrečius tyrimus ir tų tyrimų išvadas (kuriomis remiamasi).
9. Kokiais moksliniais tyrimais, patvirtinančiais elektromagnetinės **spinduliuotės ilgalaikio poveikio saugumą** asmens sveikatai SAM ir/ar jai pavaldžios institucijos remiasi, įgyvendindamos priemones dėl 5G technologijos diegimo ir plėtros Lietuvoje? Prašome nurodyti konkrečius tyrimus ir tų tyrimų išvadas (kuriomis remiamasi).
10. Kokiais duomenimis, pagrindžiančiais šiluminio elektromagnetinės spinduliuotės poveikio saugumą, SAM ir/ar jai pavaldžios institucijos remiasi? Nurodykite juos konkrečiai.
11. Kokiais duomenimis, pagrindžiančiais kitokio (ne šiluminio) elektromagnetinės spinduliuotės poveikio saugumą, SAM ir/ar jai pavaldžios institucijos remiasi? Nurodykite juos konkrečiai.
12. Kokių saugumo priemonių SAM ir/ar jai pavaldžios institucijos planuoja imtis (ir kada), atsižvelgiant į tai, kad radijo dažnio 30kHz – 300 GHz diapazono spinduliuotė yra Tarptautinės vėžio tyrimų agentūros klasifikuojama kaip galimas kancerogas, grupė 2B (International Agency for Research on Cancer, IARC)?
13. Ar Lietuvoje planuojama imtis visų Tarptautinės apsaugos nuo jonizuojančiosios spinduliuotės komisijos (ICNIRP) 2020 m. ICNIRP gairėse nurodytų apribojimų? Kokie apribojimai planuojami įgyvendinti (kokiais teisės aktais, kokiomis priemonėmis, kada)? Kokių ICNIRP gairėse nurodytų apribojimų neplanuojama nustatyti?
14. Kadangi Higienos normos aiškinamajame rašte nurodyta: „*Atsižvelgiant į 1999/519/EC rekomendacijų preambulės 15 punkto nuostatas, pagal Europos Bendrijos steigimo sutartį valstybės narės gali nustatyti aukštesnį apsaugos lygį nei nustatyta Tarybos rekomendacijoje 1999/519/EC. <...> 1999/519/EC rekomendacijos neturi privalomosios galios*“, prašome paaiškinti, kodėl Lietuvoje buvo nuspręsta atsisakyti aukštesnio apsaugos lygio (t.y. padidinti elektromagnetinės spinduliuotės normas)?
15. Kadangi 5G gairėse nurodyta, kad: „*Griežtesnis nei 1999/519/EB rekomendacijoje pateiktas 2100 MHz radijo dažnių juostos elektromagnetinių laukų reglamentavimas taikomas Bulgarijoje (0,1 W/m²), Kroatijoje (1,7 W/m²), Graikijoje (6 W/m²), Italijoje (0,1 W/m²), Lenkijoje (0,1 W/m²), Slovėnijoje (1 W/m²). Griežtesnis nei 1999/519/EB rekomendacijoje pateiktas 900 MHz ir 1800 MHz radijo dažnių juostų elektromagnetinių laukų reglamentavimas taip pat taikomas minėtose šalyse*“, prašome paaiškinti, ar leistinų elektromagnetinio lauko ribų išplėtimas (elektromagnetinės spinduliuotės verčių didinimas) yra būtinoji sąlyga 5G technologijai diegti? Jei nėra būtinoji sąlyga, kodėl elektromagnetinės spinduliuotės vertės buvo padidintos?

Prašome pateikti detalius atsakymus į kiekvieną pateiktą klausimą, atsakymus numeruojant.

Pagarbiai,

VšĮ Gojaus Kelias direktorius
Tautvydas Taparauskas

Gojaus.kelias@gmail.com
+37069358666

